

MATCHBOOK

MODERN
POLITICS

ประชาธิปไตยไทย ที่ถดถอย

สมรภูมิการเมืองไทย
สู่ความขัดแย้งใหม่ที่ยังไม่จบ

Thailand:

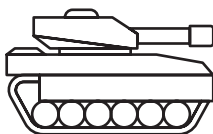
Contestation, Polarization,
and Democratic Regression

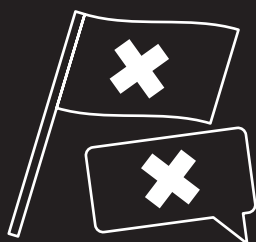
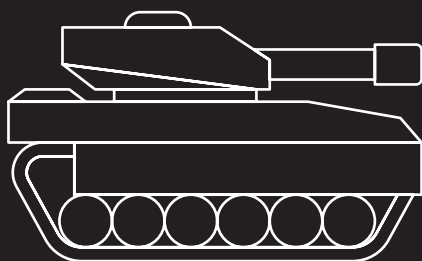
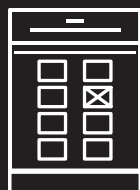

ประจักษ์ ก้องกีรติ เขียน ฐนพงศ์ ลือขจรชัย แปล
กษิติศ อนันตนารร บรรณาธิการ

ประชาธิปไตยไทย ที่ถดถอย:

สมรภูมิการเมืองไทย
สู่ความขัดแย้งใหม่ที่ยังไม่จบ

ประชาธิปไตยไทย ที่ถดถอย:

สมรภูมิการเมืองไทย
สู่ความขัดแย้งใหม่ที่ยังไม่จบ

ประจักษ์ ก้องกีรติ เขียน
ฐานพงศ์ ลือขจรชัย แปล
กษิธิศ อนันตนารร บรรณาธิการ

กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน 2568

ประชาธิปไตยไทยที่ถดถอย: สมรภูมิการเมืองไทยสู่ความขัดแย้งใหม่ที่ยังไม่จบ

• **ฐนพงศ์ ลือขจรชัย แปล**

© Prajak Kongkirati, 2025

This translation of Thailand: Contestation, Polarization, and Democratic Regression is published by arrangement with Cambridge University Press

Thai Language Translation © 2025 by Matchon Publishing House

พิมพ์ครั้งแรก : มีนาคม 2568

ราคา 280 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

ประจักษ์ ก้องกีรติ. Thailand: Contestation, Polarization, and Democratic Regression

ประชาธิปไตยไทยที่ถดถอย: สมรภูมิการเมืองไทยสู่ความขัดแย้งใหม่ที่ยังไม่จบ.

กรุงเทพฯ : มติชน, 2568. 232 หน้า.

1. ไทย--การเมืองและการปกครอง. 2. ประชาธิปไตย. I. ฐนพงศ์ ลือขจรชัย, ผู้แปล. II. ชื่อเรื่อง.
320.9593

ISBN 978-974-02-1938-5

สำนักพิมพ์มิชชัน | www.matchonbook.com

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์ : อารักษ์ คคะนท, สุพจน์ แจ่มเร็ว, รุจิรัตน์ ทิมวัฒน์

ผู้อำนวยการสำนักพิมพ์ : มณฑล ประภากรเกียรติ

รองผู้จัดการสำนักพิมพ์ : ประภาพร ประเสริฐโสภาก, หทัยชนก ชิวโกวิท

บรรณาธิการอาวุโส : สุภชัย สุชาติสุธาสรรณ • บรรณาธิการบริหาร : ปกรณ์เกียรติ ติโรจนวานิช
หัวหน้ากองบรรณาธิการ : ปิยวัฒน์ สีแดงสูง • เจ้าหน้าที่ธุรกิจต่างประเทศและลิขสิทธิ์ : โชษิตา พานิชสวัสดิ์
พิสูจน์อักษร : เอ็มมอร์ เวียงสิมมา • กราฟิกเลย์เอาต์ : อรอนงค์ อินทรอุดม
ศิลปกรรม-ออกแบบปก : ชนาเมธ บุญจาทิสุทธิ • ประชาสัมพันธ์และการตลาด : ธัญลักษณ์ ทองสุข, สมทิ ชินด้า

จัดทำโดย : บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 1235

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มติชน 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2000, 2108

จัดจำหน่ายโดย : บริษัทงานดี จำกัด (ในเครือมติชน) 12 ถนนเทศบาลนฤมาล ประชาณิเวศน์ 1

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3350-3360

Matchon Publishing House a division of Matchon Public Co., Ltd.

12 Tethsabannaruean Rd., Prachanivate 1, Chatuchak, Bangkok 10900 Thailand

 matchonbook @matchonbook

 @matchonbook @matchonbooks matchonbook

ในกรณีที่มีหนังสือมีข้อผิดพลาดจากการพิมพ์ เช่น หน้าขาดหาย หน้าซ้ำ หน้าสลับ เข้าเล่มกลับหัว
กรุณาติดต่อมาที่ email: matchonbook.sales@gmail.com หรือ inbox matchonbook เพื่อขอเปลี่ยนแปลงใหม่

สั่งซื้อหนังสือจำนวนมากในราคาพิเศษ ติดต่อที่ บริษัทงานดี จำกัด โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 3353

ฝ่าย MATCHON PREMIUM PRINT : บริษัทมติชน จำกัด (มหาชน) รับผิดชอบสิ่งพิมพ์ทุกประเภท

โทรศัพท์ 0-2580-0021 ต่อ 2419, 2424 email: print.matchon@gmail.com Matchon Premium Print

สารบัญ

คำนำสำนักพิมพ์	6
คำนำผู้แปล	8
1 บทนำ	12
2 การรวมกลุ่ม การแข่งขัน และการร่วมมือ: พันธมิตรกษัตริย์-กองทัพและศัตรู	22
3 วิกฤตเศรษฐกิจ การปรับโครงสร้างทางการเมือง ระดับชาติ และการปรับระเบียบอำนาจท้องถิ่น (พ.ศ. 2540-2549)	70
4 วิกฤตทางการเมือง: การแบ่งขั้ว ความเหลื่อมล้ำ และความรุนแรง (พ.ศ. 2549-2557)	86
5 การต่อสู้เพื่อระบอบการเมืองใหม่ (พ.ศ. 2557-ปัจจุบัน)	142
6 บทสรุป	200
บรรณานุกรม	212

คำนำสำนักพิมพ์

การเมืองไทยอยู่ในวัฏวนแห่งความขัดแย้งมานานปี จากสงครามระหว่างสี “เหลือง-แดง” อันยาวนาน นับแต่การขึ้นสู่อำนาจของทักษิณ ชินวัตร มาถึงยุคการเลือกตั้งที่ทำให้ประเทศไทยไม่เหมือนเดิม ตั้งแต่การเกิดขึ้นของพรรคอนาคตใหม่และพรรคก้าวไกล

กล่าวได้ว่า ในการต่อสู้ทางการเมืองตลอด 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ประชาธิปไตยไทยไม่ได้ก้าวไปข้างหน้าอย่างที่ควร หากแต่ถดถอยแล้วถดถอยอีก ผ่านการรัฐประหารถึง 2 ครั้ง ใน พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2557 ทำให้ประเทศไทยตกอยู่ภายใต้บรรยากาศอำนาจนิยมเกือบทศวรรษ

ในห้วงเวลาการเมืองไทยยังดูไม่เห็นแสงสว่างปลายอุโมงค์ คงไม่มีอะไรดีไปกว่าการย้อนกลับมาทบทวนอดีต เพื่อมองไปสู่อนาคต

ประชาธิปไตยไทยที่ถดถอย: สมรภูมิการเมืองไทยสู่ความ
ขัดแย้งใหม่ที่ยังไม่จบ เป็นผลงานเล่มล่าสุดของ ดร. ประจักษ์
ก้องกัรติ รองศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์ ที่ตีพิมพ์กับสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์เมื่อ
พ.ศ. 2567 และแปลโดย ดร. ชูณพงศ์ ลือขจรชัย อาจารย์ประจำ
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แม้จะเป็นหนังสือที่ไม่หนานัก แต่นับเป็นงานเขียนที่กระ-
ชับ ตรงประเด็น และทำให้ผู้อ่านเห็นการเมืองไทยในภาพกว้าง
และภาพลึกได้เป็นอย่างดี สำนักพิมพ์มติชนจึงหวังว่า หนังสือ
เล่มนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้อ่านทุกคนที่สนใจอนาคตของ
การเมืองไทย

สำนักพิมพ์มติชน

คำนำผู้แปล

แม้จะมีการเลือกตั้งเกิดขึ้นตามระบอบประชาธิปไตย แต่ประเทศไทยก็ยังคงเผชิญกับวิกฤตทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เส้นทางสู่ประชาธิปไตยไทยนั้นเต็มไปด้วยอุปสรรคจากกลุ่มอำนาจเดิมที่ยังคงพยายามรักษาอิทธิพลของตนผ่านรัฐธรรมนูญ กฎหมายเลือกตั้ง และกลไกของรัฐ หนังสือ*ประชาธิปไตยไทยที่ถดถอย: สมรภูมิการเมืองไทยสู่ความขัดแย้งใหม่ที่ยังไม่จบ* โดยอาจารย์ประจักษ์ ก้องกีรติ เล่มนี้เป็นหนึ่งในงานวิชาการที่วิเคราะห์สถานการณ์การเมืองไทยในมิติเชิงโครงสร้างอย่างถึงแก่นและถือได้ว่าเป็นงานศึกษาการเมืองไทยที่ทันสมัยที่สุดในขณะนี้

อาจารย์ประจักษ์มุ่งอธิบายว่าทำไมประเทศไทยจึงประสบปัญหาความไม่แน่นอนทางการเมืองตลอดหลายทศวรรษผ่านกรอบวิเคราะห์ที่เน้นบทบาทของกองทัพ สถาบันพระมหากษัตริย์ และการเลือกตั้ง หนังสือเล่มนี้แสดงให้เห็นว่าการเลือกตั้งที่ควร

เป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยนผ่านอำนาจทางการเมืองอย่างมีเสถียรภาพกลับถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อบำงวนอำนาจของกลุ่มชนชั้นนำเดิมโดยใช้การออกแบบรัฐธรรมนูญ กลไกของศาลรัฐธรรมนูญ และการบ่อนทำลายพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามอย่างเป็นระบบ

หนึ่งในประเด็นสำคัญของหนังสือเล่มนี้คือการก่อตัวของ “พันธมิตรกษัตริย์-กองทัพ” (Royal-Military Alliance) ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงสงครามเย็นและยังคงส่งผลต่อโครงสร้างอำนาจของไทยมาจนถึงปัจจุบันจากการรัฐประหารหลายครั้งตั้งแต่ พ.ศ. 2500 และการควบคุมอำนาจรัฐผ่านกฎหมายเลือกตั้งและองค์กรอิสระ เหล่านี้ทำให้การเลือกตั้งดูเหมือนจะเป็นเพียงกระบวนการที่ถูกออกแบบมาเพื่อรักษาอำนาจมากกว่าพื้นที่ของการแสดงเจตจำนงทางการเมืองของประชาชน การเลือกตั้ง อบต. และ อบจ. ที่ผ่านมายิ่งสะท้อนว่า อำนาจทางการเมืองและกลไกการปกครองท้องถิ่นยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมของชนชั้นนำเดิม แม้จะเป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม แต่กฎหมายและโครงสร้างของระบบปกครองท้องถิ่นกลับถูกออกแบบให้จำกัดการแข่งขันและเอื้อให้กลุ่มผู้มีอำนาจเดิมยังคงสถานะของตนไว้ แม้ประชาชนจะแสดงออกถึงความต้องการเปลี่ยนแปลงผ่านการลงคะแนนเสียง แต่โครงสร้างอำนาจที่ฝังรากลึกยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการกระจายอำนาจและการปกครองตนเองของท้องถิ่น

สำหรับผู้สนใจศึกษาการเมืองไทยเชิงลึก หนังสือเล่มนี้ถือเป็นงานสำคัญที่ไม่เพียงให้ข้อมูลที่ครอบคลุม แต่ยังนำเสนอการวิเคราะห์ที่คมชัดและท้าทายซึ่งช่วยให้เราเข้าใจว่า “เหตุใดประเทศไทยจึงติดอยู่ในวังวนของวิกฤตประชาธิปไตยและความไม่แน่นอนทางการเมืองมาอย่างยาวนาน” พร้อมทั้งกระตุ้นให้เราตั้งคำถามเกี่ยวกับแนวทางการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยที่แท้จริง

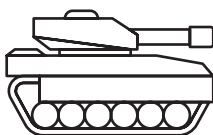
ในฐานะผู้แปล กระบวนการแปลหนังสือเล่มนี้มีความท้าทายหลายประการโดยเฉพาะการถ่ายทอดแนวคิดเชิงทฤษฎีและศัพท์ทางการเมืองที่เฉพาะเจาะจง ข้าพเจ้าพยายามรักษา “เสียง” ของอาจารย์ประจักษ์ในหนังสือไว้ให้มากที่สุด เพื่อให้หนังสือเล่มนี้ยังคงความเข้มข้นในการเล่าประวัติศาสตร์การเมืองไทยได้อย่างน่าติดตาม นอกจากนี้ ข้าพเจ้าหวังว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การอภิปรายเกี่ยวกับอนาคตของประชาธิปไตยไทยให้กว้างขึ้นและลึกขึ้น รวมถึงเป็นส่วนหนึ่งของการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างในระยะยาว “การเลือกตั้งจะต้องเป็นมากกว่าเพียงพิธีกรรม แต่เป็นกระบวนการที่มีความหมายแท้จริง”

สุนพงศ์ ลือขจรชัย

12 กุมภาพันธ์ 2568

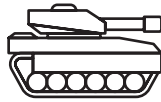
ประชาธิปไตยไทย ที่ถดถอย:

สมรภูมิการเมืองไทย
สู่ความขัดแย้งใหม่ที่ยังไม่จบ

1

บทนำ

ทั้งใน พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2557 กองทัพไทยได้เคลื่อนกำลังพลและรถถังเพื่อยึดอำนาจจากรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งนำโดยนักธุรกิจที่ผันตัวมาเป็นนักการเมืองอย่างทักษิณและยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ตามลำดับ ผู้นำคณะรัฐประหารให้เหตุผลในการโค่นล้มรัฐบาลด้วยวิธีการใช้กำลังว่าเป็นการยุติความขัดแย้งอย่างรุนแรงและความแตกแยกทางการเมืองระหว่างชั่วคราวทางการเมืองที่สนับสนุนกับต่อต้านทักษิณที่ลุกลามไปทั่วประเทศ รวมถึงเพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ซึ่งถือเป็นรากฐานอันศักดิ์สิทธิ์และสำคัญที่สุดของชาติไทย การรัฐประหาร 2 ครั้งนี้ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นหนึ่งในประเทศเพียงไม่กี่แห่งที่ยังคงเผชิญกับความล้มเหลวของประชาธิปไตยที่เกิดจากการแทรกแซงของกองทัพ

ทักษิณ ชินวัตร (ซ้าย) ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร (ขวา) สองนายกรัฐมนตรีที่ถูก
กองทัพทำรัฐประหาร ใน พ.ศ. 2549 และ พ.ศ. 2557 ตามลำดับ

ภายหลังจากรัฐประหารทั้ง 2 ครั้ง ประเทศไทยได้เห็นการเคลื่อนไหวและการต่อต้านครั้งใหญ่จากองค์กรระดับรากหญ้า นักเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย และการเคลื่อนไหวของเยาวชน แม้ต้องเผชิญกับการปราบปราม กลุ่มสนับสนุนประชาธิปไตยเหล่านี้ก็ท้าทายผู้นำเผด็จการที่ปกครองประเทศด้วยวิธีการที่แข็งแกร่งอย่างกล้าหาญและสร้างสรรค์ กลุ่มก้าวหน้าเหล่านี้ยังจัดตั้งพรรคการเมืองที่มีชีวิตชีวาขึ้นเพื่อเข้าร่วมการเลือกตั้ง โดยมีความหวังที่จะใช้การลงคะแนนเสียงโค่นล้มผู้นำเผด็จการของตน แม้ว่าการตอบโต้จากกลุ่มสนับสนุนประชาธิปไตยเหล่านี้ยังไม่อาจล้มล้างระบอบเผด็จการได้ทั้งหมด แต่ก็กัดเซาะความชอบธรรมของระบอบดังกล่าวและท้าทายการครอบงำของกลุ่มอำนาจในประเทศไทย

เหตุการณ์ต่อเนื่องนี้ชี้ให้เห็นปัญหาพื้นฐานทางการเมืองในประเทศไทยยุคปัจจุบันที่ประชาธิปไตยยังไม่อาจสถาปนาให้มั่นคงได้ ฝ่ายอำนาจนิยมเองก็เผชิญกับความท้าทายในการรักษาความยั่งยืนของการปกครองของพวกเขา ผลที่ตามมาคือความไม่แน่นอนทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง หนังสือเล่มนี้จึงเป็นการสำรวจภูมิทัศน์ทางการเมืองที่เต็มไปด้วยข้อขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลงเชิงพลวัตระยะยาวผ่านการวิเคราะห์ทั้ง 2 ด้านของปัญหาอันซับซ้อนที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งในโครงสร้างการเมืองไทยอย่างต่อเนื่อง ด้านหนึ่งเป็นกลยุทธ์ของชนชั้นนำในการครอบงำทางการเมืองและการตอบสนองของ

ชนชั้นนำต่อความท้าทายทางการเมืองใหม่ๆ ส่วนอีกด้านหนึ่งคือการเกิดขึ้นและความยืดหยุ่นของภาคประชาสังคมและขบวนการมวลชนที่มีบทบาทอย่างแข็งขันในการผลักดันการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาธิปไตย

หนังสือเล่มนี้นำเสนอภาพรวมของการเมืองไทยตั้งแต่ทศวรรษ 2490 ซึ่งเป็นช่วงที่พันธมิตรระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับกองทัพเริ่มก่อตัวขึ้น จนถึงพัฒนาการล่าสุดภายหลังการเลือกตั้งอันสั่นสะเทือนใน พ.ศ. 2566 เนื้อหานี้เจาะลึกถึงลักษณะเฉพาะของประเทศไทย การเปลี่ยนแปลงของระบอบการเมือง เศรษฐกิจการเมือง และการเคลื่อนไหวทางการเมือง ซึ่งทั้งหมดอ้างอิงจากการวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ โดยเน้นพัฒนาการทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับส่วนกลาง เส้นทางทางการเมืองของไทยตั้งแต่ทศวรรษ 2490 มีลักษณะเด่นคือความไม่มั่นคงเรื้อรังและการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองบ่อยครั้ง บรรดาผู้นำกองทัพที่อ้างอิงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ได้วางแผนรัฐประหารและจัดทำรัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นประชาธิปไตยเพื่อยึดอายุการปกครองของตน ถึงแม้ว่าระบอบอำนาจนิยมเหล่านี้จะถูกโค่นล้มลงเป็นบางครั้งโดยการเคลื่อนไหวของมวลชนและบางครั้งก็อ่อนแอลงจากความฟ่ายแฟ้มในการเลือกตั้ง การต่อสู้แย่งชิงอำนาจระหว่างกลุ่มชนชั้นนำทหาร-กษัตริย์นิยม (royalist-military elites) กับพลังการเมืองใหม่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ เช่น โครงสร้างของรัฐ ระบบอุปถัมภ์ การออก-

แบบสถาบันทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ลักษณะที่เปลี่ยนไปของการแข่งขันในการเลือกตั้ง ความขัดแย้งทางอุดมการณ์ ฯลฯ

โดยนัยทางประวัติศาสตร์ การขาดแรงกดดันจากภายนอก เช่น การตกเป็นอาณานิคมโดยตรงหรือการถูกยึดครองจากต่างชาติ เป็นอุปสรรคต่อการเกิดขึ้นของขบวนการชาตินิยมขนาดใหญ่ที่พบเห็นในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และเมียนมา การที่ไม่มีการแทรกแซงทางการเมืองจากภายนอกส่งเสริมให้ระบียบทางสังคมและการเมืองที่ถูกครอบงำโดยพันธมิตรกษัตริย์-กองทัพและข้าราชการดำเนินต่อไปได้ ความเป็นหุ้นส่วนอันเข้มแข็งระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับกองทัพได้รับการส่งเสริมในช่วงสงครามเย็น โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาที่มองหาการสนับสนุนจากชนชั้นนำไทยในการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์ในภูมิภาคตั้งแต่ทศวรรษ 2490 พันธมิตรระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับกองทัพได้พัฒนาเป็นพลังทางการเมืองที่ทรงอิทธิพลที่สุดในประเทศไทย โดยรักษอำนาจอครอบงำผ่านวิธีการต่างๆ เช่น การปราบปราม การควบคุมเชิงสถาบัน และการดึงพลังฝ่ายต่อต้านเข้าร่วมเป็นพันธมิตร อย่างไรก็ตาม อำนาจสูงสุดของชนชั้นนำกษัตริย์นิยมและกองทัพก็เผชิญความท้าทายเป็นระยะจากพลังการเมืองใหม่ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงอุดมการณ์

การเมืองมวลชนที่นำโดยพันธมิตรของนักศึกษา ชาวนา และกรรมกร เริ่มเกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปในช่วงปลาย ทศวรรษ 2510 โดยได้รับแรงผลักดันจากอุดมการณ์ใหม่และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม ช่วงเวลาสำคัญสำหรับชาตินิยมแบบมวลชนของไทยมาถึงเมื่อ “รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน” เกิดขึ้นหลังวิกฤตเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 ซึ่งเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอำนาจและภูมิทัศน์เศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก เหตุการณ์นี้เปิดทางให้พรรคการเมืองประชานิยมที่นำโดยนักธุรกิจที่ร่ำรวยอย่างทักษิณ ชินวัตร ก้าวขึ้นมามีบทบาทสำคัญ รัฐบาลของเขาได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างสูง แต่ในขณะเดียวกันก็ขาดลักษณะความเป็นเสรีนิยม ส่งผลให้เกิดความปั่นป่วนและแบ่งขั้วทางการเมืองอย่างรุนแรง จนขั้นนำที่ต่อต้านทักษิณจึงตอบโต้ด้วยการเคลื่อนไหวมวลชน การเมืองเชิงตุลาการ และการทำรัฐประหาร ซึ่งทำให้ประเทศไทยตกอยู่ในวังวนของความขัดแย้งรุนแรงและความไม่มั่นคงทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง

หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ส่วนแรกกล่าวถึงการเกิดขึ้นและการพัฒนาการของพันธมิตรกษัตริย์-กองทัพตั้งแต่ปลาย ทศวรรษ 2490 ถึง พ.ศ. 2540 โดยวิเคราะห์ว่าชนชั้นนำตามจารีตเหล่านี้ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง และความท้าทายจากการเกิดขึ้นของนักการเมืองใหม่อย่างไรเพื่อรักษาอำนาจของตน ส่วนที่ 2 ศึกษาการ-

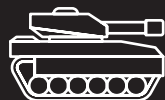
ปรับโครงสร้างการเมืองที่เกิดขึ้นหลังวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540 ที่มีจุดสำคัญคือการก้าวขึ้นสู่อำนาจของทักษิณและพรรคการเมืองประชานิยมของเขาซึ่งได้เปลี่ยนแปลงการเมืองไทยไปอย่างมาก ส่วนที่ 3 ลงลึกถึงที่มาของความขัดแย้งและผลกระทบจากรัฐประหาร พ.ศ. 2549 ซึ่งชนชั้นนำทหาร-กษัตริย์นิยมวางแผนเพื่อโค่นล้มทักษิณและเครือข่ายทางการเมืองของเขา เหตุการณ์นี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งแบบสีเสื้อ การเสื่อมถอยของสถาบันประชาธิปไตย และความวุ่นวายทางการเมืองอย่างรุนแรง ส่วนที่ 4 อธิบายการต่อสู้ทางการเมืองตั้งแต่รัฐประหาร พ.ศ. 2557 จนถึงการเลือกตั้ง พ.ศ. 2566 เมื่อชนชั้นนำทหาร-กษัตริย์นิยมพยายามรวมอำนาจโดยการบ่อนทำลายประชาธิปไตยแบบเลือกตั้งและจัดการกระบวนการประชาธิปไตยตามความต้องการของตน ในขณะที่ขบวนการสนับสนุนประชาธิปไตยก็ตอบโต้ด้วยการประท้วงบนท้องถนนและการต่อสู้ในสนามการเลือกตั้ง ซึ่งการเลือกตั้งใน พ.ศ. 2562 และ พ.ศ. 2566 บ่งชี้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและเป็นสัญญาณของการเริ่มต้นของช่วงใหม่ในการต่อสู้เพื่อสร้างระเบียบการเมืองที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นภายใต้รัชสมัยใหม่ และส่วนสรุปได้รวบรวมประเด็นทั้งหมดโดยอภิปรายเส้นทางการเมืองและแนวโน้มประชาธิปไตยของประเทศไทยในอนาคต

พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงลง
พระปรมาภิไธยในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540

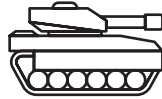

รัฐบาลพลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ซึ่งบริหารประเทศในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ
พ.ศ. 2540

2

การรวมกลุ่ม การแข่งขัน และการร่วมมือ: พันธมิตรกษัตริย์-กองทัพและศัตรู

ตั้งแต่ปลายทศวรรษ 2490 จนถึง พ.ศ. 2516 ในช่วงยุคสงครามเย็น พันมิตรระหว่างสถาบันพระมหากษัตริย์กับกองทัพ เป็นกลุ่มอำนาจทางการเมืองที่ครอบงำในราชอาณาจักร ผู้นำทหารเข้ามาแทรกแซงการเมืองผ่านการรัฐประหาร สร้างระบอบเผด็จการทหารที่เข้มแข็งซึ่งปกครองสังคมด้วยระบบราชการที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นผ่านการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกา จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ฟื้นฟูบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับการปกครองแบบเผด็จการและเพื่อรวมมวลชนให้ต่อต้านภัยคอมมิวนิสต์ ชนชั้นนำในกองทัพปราบปรามผู้เห็นต่างและแทรกแซงรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง และกระบวนการเลือกตั้งเพื่อรักษาอำนาจของตนโดยอาศัยกำลังบังคับ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเศรษฐกิจอย่าง